

Danske turkajakker

af David Biering

Da englænderen Mac Gregor i 1866 - altså for mere end 140 år siden - var på "turne" med sin langturskajak "Rob Roy", først i Sverige og siden i Danmark, vakte det enorm interesse og satte gang i kajakroningen i hele Skandinavien.

Mac Gregor roede i den svenske skærgård og i elve, og i Danmark demonstrerede han Rob Roys sejlegenskaber i en pivstorm ud for Korsør. Nogle år senere roede han på de tyske floder, og han roede endda helt i Palæstina og Ægypten.

I dag, hvor vi har et enormt udbud af kaproningskajakker, turkajakker og havkajakker, kan vi måske undre os over, at en noget klodset og tung kajak som Rob Roy kunne vække en sådan opmærksomhed, specielt i Danmark, med vores tætte forbindelser til grønlandske fangere.

Enkelte kajakfolk forsøgte da også at efterligne den grønlandske kajak - men uden det store held. Interessen for Mac Gregors kajak satte virkelig gang i byggeriet.

Kajakken Rob Roy var klinkbygget, og bunden lignede vel nærmest bunden af et vikingskib. Målene var 427 x 66 cm, og i dag vil man vel sige: "Det er noget af et badekar". Hvad kajakken ikke havde i længden, måtte den jo have i bredden, når den skulle bruges som langturskajak (havkajak) med sovepose, telt, køkkengrej, tøj etc. Hvor om alting er, blev kopier af Mac Gregors Rob Roy bygget i tusindvis i England og Skandinavien iflg. den gode gamle kajakbog fra J. Fr. Clausens Forlag: Kano og Kajak fra 1959.

Kajakker fra Odense

De efterfølgende årtier - op til i dag - udvikledes i Danmark en produktion af kaproningskajakker og turkajakker, der virkelig er bemærkelsesværdige - også set på det globale kort. Jeg har i tidligere artikler skrevet om nogle af disse berømte kajakker i den danske kajakbyggertradition, hvorfor jeg blot skal nævne nogle af de mest bemærkelsesværdige turkajakker.

De meget tidligt byggede turkajakker blev bygget efter Mac Gregors ideer med ret korte og derfor brede kajakker. Jeg skal i flæng nævne kajakker som: OKV kajakkerne (Odense Kano-klubs Værft), tegnet i 1940 af Svend Bjarnow med målene: 465 x 58 cm. Læg lige mærke til traditionen i Odense, der den dag i dag på fornem vis repræsenteres af Odense Havkajakklub, der på aftenskoleplan bygger nogle af de smukkeste grønlandske kajakker jeg har set, såvel i Grønland som i Danmark. Jeg har selv en meget smuk grønlanderkajak fra Odense Havkajakklub.

Andre typer

En anden kendt kajak er kajakken Nap, tegnet af Arp-Nielsen. Begge ovennævnte kajakker er bygget efter Mac Gregors ideer, med spanter og ribber, som vel nærmest kan sammenlignes med de meget smukke lette robåde, der stadig bygges på Færøerne.

Sidst i 1940'erne træder kajakkonstruktøren over alle ind på scenen, nemlig: Jørgen Samson, der i de næste 30 år konstruerede den ene kap- og turkajak efter den anden. Hans kajakdesign er "State of the Art", og

På vandet i nyeste turkajak

Grønlanderkajak

hans kajaker produceres stadig den dag i dag på værfterne Struer Kajak, Glud og Struer Boat, Struer. Kajakkerne produceret af Struer Kajak bliver stadig produceret i træfiner - det er rent kunsthåndværk, og kun for entusiaster. Jeg har selv ejet en Zefyr og en Bel Ami/freedom/etc. - kært barn med mange navne. Zefyrs mål: 520 x 53 cm, vægt 12 kg.

Zefyr

Struer Kajak har i år (2007) startet produktion af kajaker også i glasfiber, og har brugt en af Jørgen Samsons gamle tegninger til at fremstille kajakken Arrow. En smuk kajak med klassiske linier, med målene: 520 x 52 cm., vægt fra 16 kg - efter materialevalg.

En anden berømt turkajak er Slender - også tegnet af Jørgen Samson i 1960 og bygget af det dengang eksisterende firma: Brdr. Sørensen, Struer. Slender blev bygget i glasfiber med målene: 520 x 51 cm. Denne kajak blev bygget i et meget stort antal, da den var meget populær i kajakklubberne. Designet var mere U-formet, og kajakken havde stor sekundærstabilitet og var hurtigere end Zefyr. Man kan stadig finde disse kajaker hos ældre kajakroere og i klubberne.

Struer Boat i Glud ved Horsens har i en lang årrække bygget Jørgen Samsons kajaker i glasfiber, og gør det stadigvæk.

Malik er en turkajak i glasfiber med målene: 520 x 60 cm. En meget smuk kajak med klassiske linier og enormt gode egenskaber med høj primær- og sekundærstabilitet. Det er stadigvæk en af mine mest foretrukne kajaker, og når jeg ser en brugt af slagsen til salg, er jeg omgående potentiel kunde til den. Malik kan roes af såvel meget små mennesker, som af velvoksne, da den kan indstilles efter personens længde.

Malik

Fanger er en lettere type, lidt mere levende og hurtigere end Malik med målene: 520 x 51 cm. En del kajakroere finder den for levende, men jeg mener, at man hurtig kan vænne sig til den. Så vidt jeg ved, er såvel Malik som Fanger meget populære i Norge.

Fanger

Andre fine gamle kajaker er Zenith fra Carlsons værft i Vejle, Swift fra Kobberup i Struer - også Jørgen Samson modeller, der stadig efterspørges af kendere.

Swift

Tiki

Turkajakken Tiki er en legende inden for kajakroningen i Danmark. Konstrueret og indtil for få år siden bygget af Jens-Juul Therkildsen. Denne kajak har i 27 år været en af de mest populære turkajaker i Danmark. Antallet af solgte Tiki er enormt, og de findes i stadig i næsten alle danske kajakklubber og hos et væld af kajakroere. Jeg skal henvise interesserede til min artikel: Den legendariske "allemandskajak" Tiki fylder 25 år (2005) - artiklen findes i min lille bog: "Kort fortalt om kajakken".

Coastliner/Coastrunner

Ernst Christiansen, Kajakcentrum i Grejs ved Vejle har roet og solgt kajaker i 30 år og har de senere år, i et samarbejde med kajakdesigneren Bjørn Johansen, skabt en hel række af kajaker, der er blevet over-ordentlig populære i hele Skandinavien.

Den første i rækken af turkajakker blev Coastline, produceret siden 1999 af værftet Olsen Boat. Kajakken måler 520 x 60 cm og har en meget høj primær- og sekundærstabilitet, hvorfor den er særdeles velegnet til begyndere som øvede roere. Den er blevet solgt i et stort antal, og er i mange kajakklubber absolut den foretrukne kajak til de daglige motionsture. Da den blev lanceret var mange mennesker skeptiske på grund af det nye design, lavet af Bjørn Johansen. Jeg må indrømme, at jeg ikke selv var begejstret for dette nye design, men jeg kan se, at kajakken på mange måder er en for-nyelse, man ikke uden videre kommer uden om. Resultaterne fra Sea Challenge Fyn er da også overbevisende for såvel Coastline som den nyere, lettere turkajak Coastrunner, som jo blev flot placeret.

Coastrunner produktionen startede i 2005, og den er på to år ved at blive lige så populær som Coastline i hele Skandinavien. Kajakken er klart mere levende med det slankere design og målene: 520 x 54 cm, vægt 14 kg. Mange tidligere Coastlinekajakfolk har skiftet til Coastrunneren. Måske har jeg - og mange andre kajakroere - vænnet sig til det nye design - vi er jo meget bundne af traditioner. I dag synes jeg, at Coastrunneren er en smuk kajak med sine slanke linier.

Coast 450

Sidste skud på stammen af danske turkajakker, jeg vil nævne, er Kajakcentrums Coast 450, der - længe ventet - endelig kom på vandet i august måned 2007. Læs eventuelt artiklen om Coast 450.

Coastliner

Coastrunner

Coast 450